

Tarkoituksemme

Suomessa ilmestyy aikuiskasvatuksen alalta useita aikakauslehtiä. Niissä tarkastellaan tietyn yhteisön toimintaa sen omasta näkökulmasta. On pelkästään hyvä asia, että meillä on useita eri näkökulmista aikuiskasvatusta käsitteleviä lehtiä. Mikään niistä ei kuitenkaan tarkastele aikuiskasvatusta kokonaisuutena ja selvíttele koko aikuiskasvatuksen kentälle yhteisiä, yleisiä kysymyksiä ja ongelmia. Vapaan sivistystyön vuosikirjoissa ja Kasvatus-lehden erikoisnumeroissa on käsitelty jonkin verran tällaisia kysymyksiä. Koska ne ovat ilmestyneet suhteellisen harvoin, ei niissä ole voinut käydä elävää, aikuiskasvatuksen eri sektoreiden väliset rajat ylittävää keskustelua alan yleisistä ongelmista ja kehittämistarpeista.

Näistä syistä ovat Kansanvalistusseura ja Aikuiskasvatuksen Tutkimusseura yhdessä päättäneet aloittaa tämän uuden Aikuiskasvatus-nimisen aikakauslehden julkaiseminen. Lehti seuraa koko aikuiskasvatuksen kentän yhdyssiteenä alan tutkimusta, suunnittelua ja kehittämistä sekä käytännön opetustoimintaa tarkastellen niitä lähinnä yleisestä näkökulmasta ja kokonaisvaltaisesti.

Aikuiskasvatusjärjestelmä Suomessa on jakaantunut melko selvästi kahteen pääosaan: vapaaseen sivistystyöhön ja ammatilliseen aikuiskasvatukseen. Vaikka molemmilla on omat erityisongelmansa, niin niillä on toki paljon yhteisiäkin ongelmia. Tässä lehdessä käsitellään sekä molempien alueiden erityisiä yhteisiä ongelmia. Jälkimmäisistä mainittakoon mm. aikuisten opettamiseen ja oppimiseen liittyvät kysymykset, koulutus- tarpeiden selvittäminen, aikuiskasvatuksen asema ja merkitys yhteiskunnassa ja sen eri organisaatioissa (mm. yrityksissä, järjestöissä, kunnissa jne.) sekä aikuiskasvatuksen filosofiset ja teoreettiset kysymykset. Lehden lukijoille pyritään avaamaan näköaloja myös oman toimintasektorinsa ulkopuolelle, minkä toivotaan auttavan heitä paremmin hahmottamaan oman asemansa aikuiskasvatuksen kokonaiskentässä.

Lehden tarkoituksena on toimia aikuiskasvatuksen eri tehtävissä ja sektoreilla työskentelevien yhteisenä keskustelukanavana. Siinä informoidaan myös aikuiskasvatuksen kansainvälisistä kehitysnäkymistä ja -virtauksista. Lisäksi esitellään ja arvioidaan koti- ja ulkomaista aikuiskasvatuskirjallisuutta.

Lehdessä käsitellään aikuiskasvatuksen teoreettisia ja käytännöllisiä ongelmia tieteellisesti tai ainakin tieteenomaisesti. Samalla pyritään olemaan myös mahdollisimman käytännönläheisiä. Vaikka edellä mainitut lähestymistavat saattavat ensisilmäyksellä vaikuttaa jopa vastakkaisilta, niin näin ei tarvitse olla. Käytännönläheisyydellä tarkoitamme kahta asiaa. Ensinnäkin, yritämme aiheita valitessamme ottaa käytännön tarpeet mahdollisimman hyvin huomioon. Toiseksi, asioita pyritään käsittelemään käytännönläheisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että teoreettistenkin aiheiden kohdalla tuodaan esiin, mitkä ovat käytännön ja teorian väliset yhteydet. Missä määrin tässä onnistutaan, riippuu tietysti viime kädessä kirjoittajista. Tieteellisyydellä tarkoitamme sitä, että aikuiskasvatuksen moninaisia käytännön ongelmia eritellään tieteellisen tutkimuksen ja tradition valossa. Aikuiskasvattajien ammattikäytäntö voi kehittyä vain siinä määrin kuin tietomme aikuisen kehittymisestä — siihen vaikuttavista yhteiskunnallisista, psykologisista, fysiologisista ym. tekijöistä — sekä aikuisten opettamisen erityispiirteistä lisääntyvät ja syvenevät. Tieteellisyyteen kuuluvia kriittisyyden ja

avoimen keskustelun vaatimuksia toimituskunta pitää työnsä peruslähtökohtina.

Yhteiskunnan yleisestä tieteellistymisestä ja aikuiskasvatuksen ammatillistumisesta johtuen tarvitaan aivan uudentasoista käytännön ja tutkimuksen yhteistyötä. Vaikka ammatillistumiskehitys ei olekaan edennyt kaikilla aikuiskasvatuksen sektoreilla ja tasoilla kovin pitkälle, niin suuntaus on selvä; ammatillistuminen tulee leviämään yhä uusille aikuiskasvatuksen alueille. Tämä tarkoittaa sitä, että tulevaisuudessa aikuiskasvattajat ja -kouluttajat muodostavat entistä selvemmin oman ammattikuntansa ja heidän ammatti-identiteettinsä kasvaa. Kehityksen edellytyksenä on tietysti heidän ammattitaitonsa kohottaminen. Viime aikoina tähän onkin kiinnitetty lisääntyvässä määrin huomiota sekä vapaan sivistystyön että ammatillisen aikuiskasvatuksen alueella.

Tämä lehtihanke ei ole Kansanvalistusseuran ja Aikuiskasvatuksen Tutkimusseuran ensimmäinen yritys alan aikakauslehden toimittamiseksi, sillä ne julkaisivat vuosina 1948—1954 yhdessä Kansansivistys-lehteä. Kansanvalistusseura jatkoi vielä yksin tämän jälkeen lehden toimittamista parin vuoden ajan. Noista ajoista on kulunut jo lähes 30 vuotta, jona aikana aikuisopiskelijoiden sekä aikuiskasvattajien ja -kouluttajien määrä on moninkertaistunut. Sekä vapaa sivistystyö että ammatillinen aikuiskasvatus ovat laajentuneet, viimeksimainittu erityisesti 1960-luvun lopulla ja 1970-luvun aikana. Lisäksi aikuiskasvatus sisältää entistä useampia oppiaineita ja -aiheita, joita voidaan opiskella monilla eri tasoilla, myös opetusmenetelmät ja -välineet ovat kehittyneet. Aikuiskoulutusjärjestelmän kokonaisvaltainen kehittämistyö käynnistettiin maassamme 1970-luvulla ja Aikuiskoulutuksen kehittämisorganisaatio jatkaa sitä edelleen. Sen työskentelyä ei vielä ole kovin paljon yleisesti keskusteltu, mutta kiinnostus asiaan näyttää olevan lisääntymässä. Nämä kehityspiirteet ovat rohkaisseet Kansanvalistusseuraa ja Aikuiskasvatuksen Tutkimusseuraa perustamaan uuden alan aikakauslehden.

Toivomme, että tämä lehti otetaan myötämielisesti vastaan kaikkien aikuiskasvatuksen eri osa-alueilla työskentelevien keskuudessa ja että siitä muodostuisi eri osapuolia yhdistävä keskustelufoorumi, jossa ennakkoloolottomasti ja monipuolisesti voitaisiin pohdiskella aikuiskasvatuksen teoreettisia ja käytännöllisiä kysymyksiä.

*Jukka Tuomisto, Paavo Ruuhijärvi,
Singa Sandelin, Jaakko Virkkunen,
Pentti Yrjölä*